

P. VALENTIN JENSEN fot.

Fig. 1. Glenteungerne 24. juni 1949, ca. 32 dage gamle.
The young of the Kite, June 24, 1949, about 32 days old.

Rød Glente (*Milvus m. milvus* (L.)) atter ynglefugl i Danmark.

AF LINDHARD HANSEN.

(With a Summary in English: The Kite (*Milvus m. milvus* (L.))
 again breeding in Denmark.)

Som bekendt har vi i adskillige år ikke haft nogen fast bestand af Rød Glente (*Milvus m. milvus* (L.)) i Danmark, efter at den gamle bestand var blevet udryddet. Men nu synes en humanere indstilling langsomt at trænge igennem, og love til beskyttelse af rovfuglene begynder så småt at virke såvel herhjemme som i vore nabolande. Netop glenten synes at være en af de arter, som profiterer af den nye tingenes tilstand, og i de sidste år er den ikke alene set hyppigere på træk, men den har også gjort flere forsøg på at yngle her i landet. Dog har disse forsøg, så vidt det er mig bekendt, indtil i år — 1949 — været forgæves. Det er mig derfor en glæde at kunne meddele, at et kuld på 3 unger i år er kommet på vingerne i en

skov på Lolland. Når jeg ikke nærmere præciserer, hvor begivenheden har fundet sted, skyldes det, at det jo desværre har vist sig, at der endnu findes enkelte "fuglevenner", som ikke undser sig for at gøre sjældne og fredede fugle og dissers æg til genstand for deres samlerlidenskab.

Den 6. maj 1948 ville jeg vise KR. LINNET, Bogø, L. P. PEDERSEN og OLAV NIELSEN, Møen en musvågerede, og man vil kunne forstå, at vi blev meget glædeligt overraskede ved at finde en glente rugende i den. Den 26. maj besøgte jeg atter reden og så en glente kredse over reden sammen med en Hvepsevåge (*Pernis a. apivorus*), og en glente rugede. Den 31. maj sås ingen fugl ved reden og 5. juni heller ingen; men under reden fandtes et stort stykke skal af et glenteæg, og 15 km fra reden sås en glente jage. Den 15. og 19. juni var der intet tegn på liv ved reden, men den 8. juli fandtes reden belagt med bladbærende kviste, og mens jeg stod og betragtede reden kom et par hvepsevåger til den, og den ene gik på reden. Hvepsevågerne fik dog heller ikke held med ynglen, og det er vel mest sandsynligt, at de slet ikke har lagt æg. Ved denne rede sås i 1949 både Lærkefalk (*Falco s. subbuteo*) og Hvepsevåge, uden at der blev unger. Resten af sommeren sås jævnlig een, men aldrig to glenter forskellige steder på Øst- og Midtjylland, så der er desværre stor mulighed for, at den ene mage er blevet skuddt.

Det var derfor med stor spænding, jeg i år afventede glenternes ankomsttid, og stor var min glæde, da jeg 14. april så en jage. I de følgende dage gentog dette sig flere gange, og 20. april så jeg to glenter flyve ud fra et træ, hvori der findes en rede, som i flere år har været beboet af Musvåge (*Buteo b. buteo*). Der er ca. 7 km mellem denne og den i 1948 benyttede rede, og jeg fik senere oplyst, at glenterne havde forsøgt at erobre en rede endnu et par km længere borte, men i denne havde et par musvåger allerede æg. Da jeg 24. april atter besøgte reden, fløj en glente af, og jeg havde indtryk af at rugningen var begyndt. I den følgende tid besøgte jeg gentagne gange reden, oftest kort før solnedgang. Den rugende fugl lå meget løst på reden; jeg kom aldrig redetræet nærmere end ca. 50 m, før fuglen fløj af, og samtidig lettede som oftest den anden mage fra et bestemt træ, "vagtræet", som står ca. 30 m

fra redetræet. Det er bemærkelsesværdigt, at den vagtende fugl aldrig fløj op før den rugende, skønt vagttræet stod nærmere ved mig end redetræet, og det er påfaldende, at den rugende lå så løst, for på reden i fjor lå den rugende så fast, at man måtte banke på træet for at få den af. Kun under særlig gunstige forhold, når begge fugle kredsede over skoven,

P. VALENTIN JENSEN fot.

Fig. 2. En glenteunge, 24. juni 1949, ca. 32 dage gammel.
A nestling of Kite, June 24, 1949, at an age of about 32 days.

var det muligt at konstatere en lille forskel i størrelse mellem magerne, og da jeg ikke turde bygge en observationshytte ved reden, dels for ikke at skræmme fuglen og dels for ikke at vise uønskede gæster vej, kan jeg intet meddele om en eventuel arbejdsdeling ved reden. Jeg fandt ingen tegn til, at den rugende fugl blev fodret på reden.

Den 23. maj fandt jeg under reden en fisk (en fuldstændig frisk ca. 20 cm lang skalle), hvoraf hovedet og indvoldene var ædt, ligesom der var revet småbidder af kød af den. Dette tog jeg som tegn på, at der var kommet unger i reden, men endnu til 1. juni sås dog ved hvert besøg den ene fugl på

reden. Jeg var bortrejst 1.—11. juni, og da jeg den 11. atter besøgte reden var ingen af fuglene der, men der fandtes en lille måltidsrest under reden, og snart efter sås den ene komme hjem med et lille bytte. Da ungerne 24. juni blev hentet ned for ringmærkning og fotografering var de befjerede, og der var kun ganske få dun i nakken på dem (fig. 1 og 2). De var overordentlig apatiske og gjorde ikke mindste forsøg på at sætte sig til modværge. Den 6. juli sås ungerne første gang stående i reden; 9. juli sås første gang en unge på en gren uden for reden, men først 13. juli, ca. 52 dage gamle, gik de på vingerne. Endnu på den tid var der ikke mindste tegn til kløft i halen; men den 16. var der en ubetydelig kløft, omend det var de næstyderste styrefjer, der var de længste. Ungerne blev i nogen tid nær reden og blev ofte, men ikke udelukkende, fodret på denne. De fløj endnu tungt baskende og kun lavt over trætoppene. Den 24. juli viste ungerne fin svæveflugt 2—300 m fra reden og i 70—100 m.s højde; halerne havde nu glentefacon, omend kløften var af ringe dybde. Den 1. august besøgte jeg reden uden at træffe nogen hjemme. Den 2. sås dog atter en unge nær reden, men samme dag sås tre glenter sammen ca. 2 km fra reden, så det må antages, at ungerne på det tidspunkt, altså 70 dage gamle, har begyndt at hjælpe til med at søge føde. Endnu i nogle dage holdt ungerne dog mest til i redens nærhed, og der blev bragt dem føde der indtil 8. august.

Det lille indblik i glenternes spiseseddel, redeindholdet skaffede mig, udvidede jeg under ungerens opvækst ved at indsamle alle de måltidsrester, glenterne lod falde til jorden. Mens ungerne var i reden, skulle man jo vente at finde måltidsresterne under redetræet. Her fandtes da også nogle, men langt de fleste og største fandtes under et egetræ "ædetræ I", som stod ved kanten af en lysning i skoven ca. 100 m fra reden. Dette træ havde mange tørre grene, og der var herfra en god udsigt i den retning, hvorfra jeg altid kom (fig. 3). Under et andet egetræ lige ved siden af fandtes også en del måltidsrester, mens der aldrig blev fundet noget under et tredie egetræ i umiddelbar nærhed. Jeg fik det indtryk, at de gamle glenter satte sig i disse ædetræer og fortærede levningerne efter at have madet ungerne med de lettest tilgængelige blød-

dele af byttedyrene. De fugle, der blev hjembragt, blev vistnok delvis plukkede på eller i nærheden af fangst- eller findestedet; der blev nemlig så godt som ingen småfjer fundet i nærheden af rede- eller ædetræ bortset fra dem, der indeholdtes i gylpene. På en hættemåge, som jeg skræmte en glente bort fra, netop som den var begyndt at æde af den, var de store kropfjer, armsvingfjerene o. l. plukket af, uden at de fandtes

P. VALENTIN JENSEN fot.

Fig. 3. "Ædetræ I". Her og i et nabotræ sad såvel de gamle glenter som senere de udføjne unger ofte på de tørre grene og fortærede byttet.
In this "feeding-tree" as well as in the neighbouring trees both the adult and the juvenile kites were often sitting on the dead branches, devouring their prey.

på stedet, mens håndsvingfjerene, dun og småfjer endnu sad på fuglen. På mange bytterester fandtes et større eller mindre antal håndsvingfjer, men næsten aldrig armsvingfjer. Større byttedyr blev, i hvert fald efter at ungerne havde forladt reden, parteret inden de blev givet til ungerne. Begge de gamle fugle hjembragte bytte og ikke sjældent samtidigt. Efter at ungerne havde forladt reden, blev de endnu i nogen tid ofte fodret på reden eller i dennes umiddelbare nærhed. En unge havde

næsten fast standplads i vagttræet, og herunder fandtes i denne periode mange rester. Jeg afsøgte ret omhyggeligt skovbunden i vid omkreds uden at finde mere end en enkelt måltidsrest. Da ungerne blev bedre flyvere, holdt de meget til ved den omtalte lysning og blev da også fodret i ædetræerne. Både de gamle og ungerne fortærede næsten altid byttet siddende i træer; kun 2 gange konstaterede jeg, at en unge efter at have tabt et bytte fortsatte måltidet på jorden.

Ialt fandtes dele af følgende byttedyr:

Pattedyr: Pindsvin (<i>Erinaceus europæus</i>).....	2	
Lækat (<i>Mustela erminea</i>).....	1	
Hare (<i>Lepus europæus</i>).....	19	
Markmus (<i>Microtus agrestis</i>).....	1	
Rotte (<i>Epimys norvegicus</i>).....	6	
Rådyr (<i>Cervus capreolus</i>).....	1	30
Fugle: Gravand (<i>Tadorna tadorna</i>).....	1	
Gråand (<i>Anas platyrhynchos</i>).....	2	
Hvepsevåge (<i>Pernis apivorus</i>).....	1	
Ædelfasan (<i>Phasianus colchicus</i>).....	12	
Vibe (<i>Vanellus vanellus</i>).....	9	
Stormmåge (<i>Larus canus</i>).....	1	
Hættemåge (<i>Larus ridibundus</i>).....	9	
Stor Flagspætte (<i>Dryobates major</i>)...	1	
Sanglærke (<i>Alauda arvensis</i>).....	2	
Allike (<i>Coloeus monedula</i>).....	2	
Skovskade (<i>Garrulus glandarius</i>)....	4	
Solsort (<i>Turdus merula</i>).....	2	
Stær (<i>Sturnus vulgaris</i>).....	3	
Gråspurv (<i>Passer domesticus</i>).....	1	50
Fjerkræ: And (<i>domestic duck</i>).....	1	
Høne (- <i>hen</i>).....	17	
Kalkun (- <i>turkey</i>).....	1	
Due (- <i>pigeon</i>).....	1	20
Padder: Skrubtudse (<i>Bufo bufo</i>).....		3
Ferskvandsfisk: (<i>freshwater fishes</i>).....		12
Byttedyr ialt.....		115

Dertil kom rester af rødspætte, okse og får.
(*Besides remnants of plaice, ox and sheep*).

En overfladisk betragtning af denne liste giver jo indtryk af, at glenterne er kostbare gæster at have på kost, men en nøjere prøvelse vil give det modsatte resultat. For det første jager de over et meget stort areal (de er i ungetiden iagttaget

indtil 14 km fra reden), og for det andet er det for en meget stor del ådsler eller beskadigede dyr, der hjembringes. Det er ganske øjensynligt, at ikke alene redemateriale, men også en stor del af føden hentes på møddinger. Fra Tyskland beretter **UTTENDÖRFER**, at glenten i yngletiden ganske overvejende skaffer sig sin føde ved at tigge eller stjæle fra andre rovfugle, særlig Duehøg (*Accipiter gentilis*) og Vandrefalk (*Falco peregrinus*). Denne næringskilde tror jeg dog, at man kan se bort fra i dette Tilfælde. Ganske vist fandtes en duehøgerede ca. 4 km fra glentereden, men dels forlod duehøgeungen reden få dage efter, at glenteungerne var udrugede, og dels synes jeg ikke, at byttelisten tyder på, at en duehøg har været leverandør.

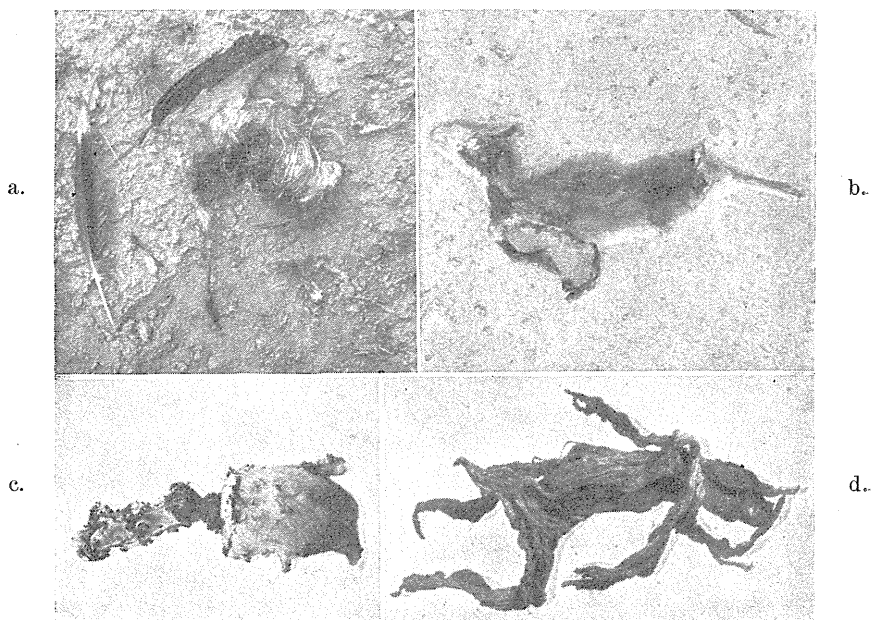
Harerne må vist siges at høre til glenternes naturlige byttedyr, og det kan næppe betvivles, at der bliver taget en del killinger. Men af de fund, jeg har gjort, er dog i hvert fald den eneste voksne og to unger sikre ådsler, og i to tilfælde kunne det konstateres, at harekillingerne først var beskadigede af markredskaber, idet en havde et bagben overklippet af en slåmaskine, og på en anden var det ene bagben knust og opsvulmet. I det hele taget bliver en masse dyr og fugle dræbt eller kvæstede af markredskaberne, især nu efter at mekaniseringen af landbruget har sat ind. Den store fart og redskabernes størrelse bevirker, at dyrene vanskeligt kan redde sig.

Det betydelige antal Fasaner på spisesedlen skyldes sikkert også markredskaberne. Det var således iøjnefaldende, at alle hønerne (7) stammede fra den første del af yngleperioden, altså den tid, der høstede hø. Den eneste hane var fuldstændig indtørret, altså et ådsel. Når man tager i betragtning, at glentereden var midt i et af landets bedst besatte fasanrevierer, og at der på en mark ca. 600 m fra reden blev opdrættet næsten 2000 fasankyllinger, må man nærmest forbauses over, at der kun fandtes rester af 4 kyllinger.

I nærheden af fasaneriet blev der skudt en del Skovskader og Alliker, og da disse fik lov at blive liggende, hvor de faldt, er det sikkert forklaringen på, at disse fugle findes på listen. Det er jo også almindelig skik og brug at skyde visse fugle og ophænge dem til skræk og advarsel ved bærkulturer o.l.

i haver og marker, og det er sandsynligt at glenten sådanne steder har hentet Stære, Solsorter og Måger.

To Hættemågeunger har glenten rimeligvis selv gjort til bytte, og det samme gælder sikkert en del af Vibeungerne, Ællingerne o.l. Spætteungen har glenten sikkert taget, da ungerne forlod en rede i umiddelbar nærhed af ædetræerne.

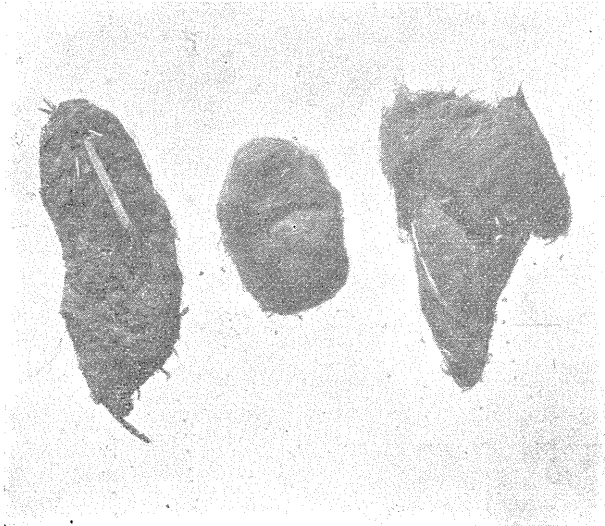
P. VALENTIN JENSEN fot.

Fig. 4. Glenteungernes måltidsrester.
Remnants of meals of the young kites.

- a. Vibe (*Lapwing*).
- b. Rotte (*Rat*).
- c. Kranie med halshvirvler af Tamhøne (*skull with cervical vertebrae of Domestic Hen*).
- d. Skrubtudse (*Toad*).

At glenten lejlighedsvis kan optræde som redeplyndrer, endda hos sine slægtninge, ses hos den fundne Hvepsevågeunge. Det var en ca. 2 uger gl. unge, og at den var dræbt af glenten fremgik af, at lidt blod var sivet ud, hvor klørne var boret ind i ungen. Der var 44 hvepselarver på forskellige udviklingstrin i ungens kro. Jeg havde lejlighed til at se glenten hjembringe og aflevere hvepsevågeungen til en af sine

udfløjne unger (16. juli). Dette måltid synes ikke at falde i ungens smag, for den sad med det i 7 minutter uden at foretage sig andet end at rive hul på kroen, og derefter lod den det falde til jorden. Til sammenligning kan anføres, at en anden unge, som fik et lår af en harekilling, hurtigt og ivrigt åd alt kød af dette og i løbet af 2 minutter kunne lade de renpillede knogler falde.

P. VALENTIN JENSEN fot.

Fig. 5. Gylop af Glenter, bestående af hår og småfjer og få små knogledele.
Pellets of kite, consisting of hairs and small feathers and a few minute bone-fragments.

Fra gammel tid har glenten jo ry som en stor hønsetyv, og det er da også sandsynligt, at en del af de hjembragte kyllinger er taget levende, men man må dog huske på, at mange selvdøde kyllinger og høns bliver henkastede på møddingerne. De to eneste voksne høns, af hvilke der fandtes andre dele end hovedet, var således tydelige ådsler. Af langt de fleste høns fandtes kun dele af hovederne, som oftest kun hjernebasserne, og når jeg sammenholder det med fundene af fasanhøner, hvoraf altid fandtes brystben og som regel med påsiddende vingeknogler, må jeg komme til det resultat, at det blot er afhuggede hoveder, der er hjembragt. Af Tamanden kunne det

med sikkerhed konstateres, at det var et afhugget hovede, og det samme gælder Kalkunen.

Fra sine møddingebesøg hjembragte glenten også andre ting, således fandt jeg 2 gange okseknogler, som tydeligt havde været i meneskehænder, og rotterne er vel også hentet der. Den ene af disse var et indtørret ådsel, men de 4 var friske. Disse var behandlet på en karakteristisk måde, idet der var revet hul i bugen, og derefter var indholdet pillet ud af skindet, som lå tilbage krænget og med påsiddende hoved, hale og poter. På samme måde var pindsvin og skrubbtudser behandlede, dog fandtes af disse kun skindene uden lemmer eller hoved (fig. 4). Af harekillingerne blev skindet derimod ædt med.

Også skind og hoved af rødspætte var møddingfund, hvorimod ferskvandsfiskene vist for størstedelen var friskfangede. Det var skaller, aborrer, karudser og måske brasen af 15—25 cm.s længde, og sandsynligvis var de fortæret i langt større antal, end mine fund viste, for der var i reden store mængder af skæl.

Ofte hjembragtes ting, der var så indtørrede, (fasanhane, rotte, okseknogler), at ungerne intet spiseligt *kunne* pille af, eller så rådne (hoved af rålam, dele af fåreådsel, måger), at de ikke *ville* æde deraf.

Af insekter fandtes kun så små og ubetydelige rester i gylpene, at det må formodes at stamme fra byttedyrenes maveindhold. Men 3. september sås en ung glente fange flyvende insekter; de blev taget med fangerne og fortæret i luften.

Begge mager fældede næsten alle svingfjerene i yngletiden. Første gang jeg bemærkede, at der manglede fjer i vingerne, var 20. maj. Derimod fældedes kun enkelte styrefjer i den sidste del af yngletiden. Mange af de fældede fjer fandtes under reden, vagttræet og ædetræerne. Også i 1948 bemærkedes svingfjersfældning; dengang manglede den ene af fuglene tillige 2 styrefjer, men det skyldtes øjensynligt beskadigelse.

Glenterne var påfaldende tavse ved reden; kun i den første tid efter ungerens udflyvning hørtes jævnlige et lyst totonet skrig, som kunne varieres temmelig meget.

Denne beretning vil jeg slutte med ønsket om, at 1949 må blive indledningen til en ny æra for glenten som ynglefugl i

Danmark. Samtidig vil jeg gerne udtrykke en hjertelig tak til skovdistriktets ejer og funktionærer for velvillig indstilling overfor glenten og mine undersøgelser samt til frk. E. ADELHOLT, cand. mag. P. VALENTIN JENSEN og skovarbejder POVL HANSEN for værdifuld hjælp.

SUMMARY IN ENGLISH

The Kite (*Milvus m. milvus* (L.)) again breeding in Denmark.

After having been exterminated for a number of years as a breeding bird in Denmark one pair of the Kite (*Milvus m. milvus* (L.)) carried through breeding on Lolland in 1949 after a few futile attempts in 1948. A nest built by a Buzzard (*Buteo b. buteo*) placed 25.5 m above the ground in a beech was used. The Kites carried to the nest all sorts of nesting material, mostly litter found on middens.

Incubation commenced about April 24th, and fledglings were observed in the nest on May 23rd. Three young left the nest on Juli 13th and remained in the vicinity where they were fed by both parents until August 8th. Photos of young given in figs. 1—2.

About 30 m from the nest the non-incubating parent had a watch-and resting-place on a certain branch, and about 100 m from the nest two oak trees were found, on the dry branches of which the adult Kites and later on the fledged young often sat eating their prey (fig. 3). Below these trees many more remains from the meals were found than below the nest, and a good deal of pellets also occurred here. The pellets consisted mainly of small feathers and hairs (fig. 5). Refuse and remains of altogether 115 victims were found (see list of victims p. 10 and fig. 4). Many of the victims were carcasses or injured animals. Of a great part of domesticated fowl only cut-off heads picked up on middens had been carried to the nesting place. Of toads and some small mammals the skin was not eaten, but the skin of leverets was devoured. Birds were brought home partly plucked. Several of the animals, captured, were completely uneatable, dried up or decaying. — Both parents moulted most of their remiges during the breeding season. — The birds were very silent at the nest.

Literatur:

UTTENDÖRFER, O., 1939: Die Ernährung der deutschen Raubvögel und Eulen. — Neudamm.
